

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENATUL

CAMERA DEPUTAȚILOR

Expunere de motive pentru Lege pentru modificarea și completarea Legii 227/2015 privind Codul Fiscal

1. Introducere

România se confruntă cu o lipsă de inovare evidentă, susținută de datele statistice europene, în special în sectorul startup-urilor care nu beneficiază de suport adecvat. Într-un context global competitiv, este esențial să se încurajeze dezvoltarea afacerilor cu impact internațional, iar acest lucru se poate realiza printr-o susținere activă atât din partea investitorilor, cât și prin măsuri fiscale eficiente.

Un rol important îl joacă statul, care ar trebui să acționeze ca facilitator, oferind startup-urilor cadrul necesar pentru a-și maximiza potențialul. Spre deosebire de companiile tradiționale orientate spre profit imediat, startup-urile urmăresc să-și asigure o poziție în viitor, iar profiturile sunt realizate mai târziu. Prin urmare, nu pot fi evaluate după aceleași criterii ca firmele clasice și necesită un suport diferit din partea autorităților. Acest sprijin se poate traduce prin facilități fiscale, un statut special adaptat specificului startup-urilor și prin stabilitate sporită, atât pentru fondatori, cât și pentru echipele lor de început.

Totodată, viziunea de susținere a startup-urilor ar trebui să pună accentul pe sustenabilitatea cheltuielilor oferindu-le acestora un „runway” extins. Un sprijin fiscal poate face diferența, adăugând o perioadă suplimentară de activitate pentru echipele aflate în faze incipiente, un avantaj crucial în eforturile de a asigura succesul pe termen lung al acestor afaceri inovatoare.

2. Contextul actual

Startup-urile din România întâmpină dificultăți majore în accesarea fondurilor necesare pentru a concura pe piața internațională și pentru a se dezvolta sustenabil. Acestea primesc finanțări mai mici în comparație cu cele din alte regiuni, precum Europa de Vest și Statele Unite, ceea ce limitează resursele disponibile și îngreunează expansiunea lor. În plus, pe lângă accesul limitat la finanțare, fondatorii startup-urilor românești se confruntă cu obligații fiscale semnificative asupra salariilor, restrângându-le astfel capacitatea de a oferi salarii competitive,

care sunt esențiale pentru a atrage și menține talente de calitate și pentru a susține concentrarea fondatorilor pe dezvoltarea companiei.

Clasamentul European al Inovației (European Innovation Scoreboard) împarte Statele Membre în 4 categorii, în raport de scorul obținut de acestea: **Lideri în Inovație (Innovation Leaders)** (cu o performanță de peste 125% față de media EU), Inovatori puternici (**Strong Innovators**) (cu o performanță între 100% and 125% din media EU), Inovatori Moderati (**Moderate Innovators**) (cu o performanță între 70% și 100% din media EU) și Inovatori Emergenți (**Emerging Innovators**) (care au o performanță de sub 70% din media EU).

În acest clasament aferent anului 2024, România se află pe ultimul loc din ultima categorie “Inovatori emergenți”, alături de țări precum Croația, Polonia, Slovacia, Bulgaria cu o performanță de aprox. 39% față de media europeană. Țări precum Danemarca, Elveția, Finlanda și Olanda sunt în categoria țărilor “Lideri în inovație”, cu o performanță de peste 125% față de media europeană. De asemenea, analiza performanței în inovație dintre anii 2017-2024 clasează România pe ultimul loc, cu un procent de aprox. 37%, în scădere față de 39% indicatorul din 2023.

Aceste statistici sunt îngrijorătoare într-un context în care susținerea inovației ar trebui să reprezinte un subiect important pe agenda politică actuală.

Potrivit **Ghidului de bune practici aplicabile sistemului Cercetare Dezvoltare Inovație (CDI) național în elaborarea și implementarea politicilor publice** “*O altă mare provocare cu care se confruntă sectorul CDI (Cercetare, Dezvoltare, Inovare) este reprezentată de exodul intens al creierelor care generează lipsa resurselor umane calificate (fenomenul de “brain drain”). Astfel, România deține una dintre cele mai ridicate ponderi de cercetători care lucrează în afara țării. De altfel, România are cel mai mic număr de cercetători exprimați în echivalent normă întreagă (ENI) la mia de locuitori din UE. În timp ce cele mai multe țări și-au dublat sau chiar triplat în 2018 numărul de cercetători față de anul 2000, România are cu 15 % mai puțini cercetători în 2018 față de anul 2000 (Figura 2).*”

Inclusiv în **STRATEGIA NAȚIONALĂ DE APĂRARE A ȚĂRII PENTRU PERIOADA 2020-2024** întocmită de Administrația Prezidențială este prevăzut ca obiectiv național de securitate reducerea fenomenului de brain drain, concomitent cu implementarea unor programe de atragere de talent internațional (brain-gain);

În acest context, considerăm că este esențială susținerea angajatorilor care urmăresc să dezvolte inovații, pentru a reduce fenomenul de brain drain și a încuraja fenomenul de brain gain.

Pentru o mai bună înțelegere, menționăm mai jos definițiile unor concepte de bază pentru activitatea unui start-up.

Startup: Un start-up este o companie nou-înființată, de obicei în stadii incipiente, care are ca scop dezvoltarea și lansarea unui produs sau serviciu inovator, cu potențial de creștere rapidă. O entitate care își asumă riscuri pentru a exploata oportunități noi și inovatoare, având obiectivul de a deveni sustenabil pe termen lung și de a se transforma într-o companie matură.

Inovație: Inovația reprezintă introducerea unui element nou sau semnificativ îmbunătățit într-un produs, proces, serviciu sau model de afaceri, care aduce o valoare adăugată clară. Inovația nu este doar despre noutate, ci și despre capacitatea de a aduce schimbări tangibile și pozitive, fie la nivelul organizației, fie în societate.

Grant: formă de finanțare nerambursabilă acordată de o organizație guvernamentală, non-guvernamentală sau privată pentru a sprijini activități sau inițiative care contribuie la atingerea unor obiective specifice.

Runway: durata de timp pentru care compania are capacitatea să își acopere cheltuielile (ideal este 18-24 luni). Startup-urile românești au mai mult spre 12 luni, tocmai .

Venture capital: formă de finanțare destinată afacerilor aflate la început de drum sau celor care sunt în faza de creștere rapidă și prezintă un potențial ridicat de dezvoltare. În acest tip de finanțare, investitorii — cunoscuți drept venture capitalists (VC) — oferă capital în schimbul unor participații în companie, asumându-și riscul financiar în speranța unor câștiguri semnificative.

Business Angels: investitori individuali care oferă finanțare și suport pentru startup-uri sau afaceri aflate la început de drum, în schimbul unei participații în companie. Aceștia sunt, de obicei, antreprenori sau profesioniști cu experiență, interesați să sprijine inițiative inovative și să contribuie la dezvoltarea acestora atât prin capital cât și prin expertiză, mentorat și rețele de contacte care pot ajuta compania să se dezvolte mai rapid.

Fond de investiții: entitate de investiții colectivă care strânge capital de la mai mulți investitori pentru a-l investi într-un portofoliu diversificat de active, cum ar fi acțiuni, obligațiuni, imobiliare sau alte tipuri de investiții. Scopul principal al unui fond de investiții este să obțină randamente cât mai bune pentru investitori prin gestionarea profesionistă a activelor și diversificarea riscului.

3. Modificări propuse

În vederea îmbunătățirii ecosistemului antreprenorial și stimulării creșterii economice, propunem modificarea Codului Fiscal astfel încât startup-urile din România, care au obținut cumulativ în decurs de 1 an o finanțare de minim 100.000 EUR, să poată beneficia de facilități fiscale menite să încurajeze acest gen de investiții. Condițiile pentru aceste finanțări sunt ca minim 80% din investiție să provină de la un fond de investiții, business angel sau capital de risc (venture capital), iar diferența de 20% poate proveni din orice alte surse de finanțare, cu excepția aportului propriu de capital (inclusiv granturi).

O condiție pentru a beneficia, este ca societățile care aplică au cel puțin un 1 de funcționare, fapt care poate confirma că respectiva companie are o stabilitate pe piață.

Facilitățile fiscale concrete propuse pentru regimul fiscal al angajaților startup-urilor eligibile sunt următoarele:

- Scutirea de la plata a 10% impozit pe venit
- Reducerea de la 10% la 5% a contribuției la asigurările sociale de sănătate (CASS);
- Reducerea de la 25% la 20% a contribuției la asigurările sociale (CAS)

Aceste facilități fiscale vor fi aplicabile până când startup-ul îndeplinește oricare dintre următoarele condiții:

- Numărul de angajați depășește 50 de persoane;
- S-au scurs doi ani de la acordarea beneficiului fiscal inițial.

Aceste facilități vizează reducerea poverii fiscale pentru startup-urile care atrag finanțare externă și demonstrează potențial de inovare și creștere, contribuind astfel la crearea unui mediu mai competitiv și atractiv pentru investitori. De asemenea, această măsură este menită

să transmită un semnal puternic și investitorilor, arătând că România susține proactiv inițiativele de afaceri emergente și le oferă un mediu fiscal prietenos, ceea ce poate atrage capitaluri noi și valoroase pentru piața românească.
4. Impact bugetar
Acordarea de facilități fiscale celor aproximativ 2500 de start-up-uri prezente pe teritoriul României va avea un impact bugetar minim, având în vedere beneficiile pe care dezvoltarea ecosistemului de startup-uri inovatoare le vor avea pe termen lung în economia națională. Pentru acuratețe, întrucât aplicarea măsurilor propuse prin prezenta inițiativă legislativă are implicații asupra bugetului de stat, prin adresa de înaintare s-a solicitat Guvernului, în temeiul art. 111 alin. (1) din Constituția României, republicată, să comunice punctul de vedere asupra acesteia, precum și informații privind implicațiile bugetare generate de aceasta, respectiv fișa financiară.
5. Impact social
Propunerea urmărește reducerea costurilor operaționale pentru startup-urile emergente, permițându-le să-și extindă echipele și să atragă talente esențiale. Acest regim fiscal ajustat va contribui, de asemenea, la creșterea atractivității României pentru investitorii locali și internaționali, consolidând poziția țării ca centru de inovație și antreprenoriat în regiune și în același timp va contribui semnificativ la încetinirea fenomenului de brain drain. Propunerea urmărește reducerea costurilor operaționale pentru startup-urile emergente, permițându-le să-și extindă echipele și implicit să genereze noi locuri de muncă inclusiv pentru tineri și pentru persoanele aflate la început de carieră, care adesea întâmpină dificultăți în a se integra pe piața muncii. Mai mult, prin crearea de noi locuri de muncă, rata șomajului va scădea, precum și riscul excluziunii sociale în rândul tinerilor.
6. Concluzii
Prezenta propunere legislativă va constitui un real sprijin pentru startup-urilor, mai ales la început de drum, producând o serie de efecte pozitive, atât asupra economiei României, cât și asupra ecosistemului antreprenorial, permițând startup-urilor să reinvestească o parte mai mare din capital în dezvoltare, extindere și crearea de locuri de muncă și contribuind astfel la creșterea competitivității economice. Considerăm că startup-urile inovatoare joacă un rol esențial în generarea de valoare adăugată și crearea de locuri de muncă. Susținerea acestora prin facilități fiscale poate accelera procesul de tranziție către o economie bazată pe inovare și tehnologie.

Inițiator: Adina Săniuță, senator USR